

EURÓPAI
BIZOTTSÁG

Brüsszel, 2016.5.27.
COM(2016) 316 final

**A BIZOTTSÁG KÖZLEMÉNYE AZ EURÓPAI PARLAMENTNEK, A
TANÁCSNAK, AZ EURÓPAI GAZDASÁGI ÉS SZOCIÁLIS BIZOTTSÁGNAK ÉS A
RÉGIÓK BIZOTTSÁGÁNAK**

**Az uniós környezetvédelmi politikák hatásának erősítése végrehajtásuk rendszeres
felülvizsgálata révén**

A BIZOTTSÁG KÖZLEMÉNYE AZ EURÓPAI PARLAMENTNEK, A TANÁCSNAK, AZ EURÓPAI GAZDASÁGI ÉS SZOCIÁLIS BIZOTTSÁGNAK ÉS A RÉGIÓK BIZOTTSÁGÁNAK

Az uniós környezetvédelmi politikák hatásának erősítése végrehajtásuk rendszeres felülvizsgálata révén

1. A VÉGREHAJTÁS HIÁNYOSSÁGAI ÉS HATÁSUK

Az Európai Környezetvédelmi Ügynökség (EEA) 2015. évi, a környezet állapotáról szóló jelentése megállapítja, hogy „Európa környezetének rövid és hosszú távú fejlesztése, az emberek egészsége és a gazdasági jóllét [...] politikai intézkedések maradéktalan megvalósításán és a környezetnek olyan ágazati politikákba való integrálásán alapul, amelyek leginkább hozzájárulnak a környezetre gyakorolt terheléshez és hatásokhoz”¹. A Bizottság két (2008-as², illetve 2012-es³) közleményben azonosította a környezetvédelmi jogszabályok végrehajtási hiányosságainak felszámolása terén jelentkező kihívásokat és megoldásokat.

A végrehajtási hiányosságok jellege ágazatonként és tagállamonként különböző. Hiányosságok fordulhatnak elő az uniós jogszabályokat végrehajtó nemzeti környezetvédelmi szabályok miatt; a levegőminőség, a vízminőség és a biológiai sokféleség terén megállapított fő célkitűzések elérésében; a szükséges hulladék- és szennyvíz-infrastruktúra kialakítása terén; a hatóságok nyilvánossággal való kapcsolatában; garanciák, például a kötelező környezetvédelmi tervek (például hulladékgazdálkodási tervek) megfelelő időben való megvalósításában; valamint a helyi szinten alkalmazandó szabályok széles skálájának (például a hulladéklerakás tilalmának) betartása terén.

A közösségi környezetvédelmi jog végrehajtásáról szóló 2008. évi közlemény megállapításaival összhangban a következő kihívásokra kell megoldást találni: túl kevés figyelmet fordítanak a határidőkre és a teljesítésekre, hiányosságok mutatkoznak az ismeretek és a tudatosság terén⁴, valamint az adminisztratív kapacitásban, túl gyengék a nemzeti és regionális jogérvényesítési politikák és gyakorlatok, továbbá problémát jelent a szennyezés csökkentéséhez szükséges infrastruktúrába való beruházások elégtelensége vagy elhalasztása⁵.

¹ EEA, 2015. *Az európai környezet – Állapot és előretekintés 2015: Összefoglaló jelentés*. Európai Környezetvédelmi Ügynökség, Koppenhága, lásd: <http://www.eea.europa.eu/hu>, 15. o.

² COM (2008) 773 végleges http://ec.europa.eu/environment/legal/law/pdf/com_2008_773_en.pdf

³ COM (2012) 95 final <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/PDF/?uri=CELEX:52012DC0095&from=HU>

⁴ A COM (2012) 95 jelzetű közleményben a Bizottság megismételte, hogy a végrehajtással kapcsolatos ismeretek tekintetében továbbra is problémák mutatkoznak, <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/?uri=CELEX:52012DC0095>, 4. o.

⁵ COM (2008) 773 végleges http://ec.europa.eu/environment/legal/law/pdf/com_2008_773_en.pdf, 3. o.

Egy, a nemzeti hatóságokra irányuló 2015-ös felmérés eredményei arra engednek következtetni, hogy a végrehajtás lassúsága mögött közös problémák húzódnak meg⁶. A fő ok a jogérvényesítésért felelős adminisztratív szervek nem megfelelő kapacitása, ideértve a környezeti szabályozásért és jogérvényesítésért felelős szervezetek elégtelen kapacitásait; emellett problémát jelentenek az adatok, bizonyítékok és információk hiányosságai, valamint helyi szinten a készségek tekintetében mutatkozó hiányosságok. Ezen túlmenően említésre kerültek a nem megfelelő szankciók, valamint az olyan büntetések, amelyek nem gyakorolnak elrettentő hatást a jogsértést elkövetőkre.

A felmérés során feltárt, a környezetvédelmi jog és szakpolitika végrehajtásának elégtelenségéhez hozzájáruló egyéb tényezők közé tartoznak a következők: nincs olyan, kormányzati szintű koordináció, amely biztosítaná a prioritások horizontális (kormányzati szintű) és vertikális (közigazgatási szintek, vagyis helyi, regionális és nemzeti szint közötti) egységességét, továbbá elégtelen a környezetvédelmi szempontok különböző szakpolitikákba, programokba és projektekbe való beágyazottsága.

A végrehajtási hiányosságok alapvető okaihoz – legalább az alábbi két okból – átfogó, szisztematikus és együttműködő megközelítés szükséges.

Először is a nem megfelelő végrehajtás környezeti, gazdasági és társadalmi **költségekkel** jár. Például becslések szerint az európai ipari létesítményekből származó légszennyezés által okozott egészségügyi és környezeti kár meghaladja az évi 100 milliárd EUR-t⁷. A környezetvédelmi vívmányok végrehajtásának elmaradásából fakadó kár költségét 2011-ben mintegy évi 50 milliárd EUR-ra becsülték, ideértve a tagállamokkal szembeni jogi eljárásokkal (kötelezettségszegési ügyekkel) kapcsolatos költségeket is⁸. Ez azt jelenti, hogy az EU-ban havonta több mint 4 milliárd EUR szükségtelen költség keletkezik, holott a tapasztalat azt mutatja, hogy sokkal kevésbé költséges a szabályok betartása, mint az elmaradó vagy későn foganatosított intézkedés gazdasági és környezeti következményeinek kiigazítása⁹. A meglévő környezetvédelmi követelmények végrehajtásának elmaradása társadalmi és gazdasági következményekkel jár. Például az uniós hulladékpolitika maradéktalan betartásával 2020-ig további 400 000 munkahely jöhetne létre, a hulladékkezelési és -újrahasznosítási iparágakban pedig további évi 42 milliárd EUR bevétel

⁶ IMPEL, 2015. *Challenges in the practical implementation of EU environmental law and how IMPEL could help overcome them*. A környezetvédelmi jog végrehajtásával és betartatásával foglalkozó európai uniós hálózat (IMPEL), végleges jelentés: 2015. március 23., <http://impel.eu/wp-content/uploads/2015/07/Implementation-Challenge-Report-23-March-2015.pdf>, 6. o. és 44. o., 3.2. ábra.

⁷ EEA, 2015. *Az európai környezet – Állapot és előretekintés 2015: Összefoglaló jelentés*. Európai Környezetvédelmi Ügynökség, Koppenhága, lásd: <http://www.eea.europa.eu/hu>, 19–20. o.

⁸ The costs of not implementing the environment *acquis* (A környezeti vívmányok végrehajtásának elmaradásáért fizetett ár), (COWI 2011) http://ec.europa.eu/environment/enveco/economics_policy/pdf/report_sept2011.pdf, 9. o.; COM (2012) 95 final, <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/PDF/?uri=CELEX:52012DC0095&from=HU>, 3. o.

⁹ Például az Európai Környezetvédelmi Ügynökség is hangsúlyozta „Late lessons from early warnings: science, precaution, innovation” („Korai figyelmeztetések kései tanulságai: tudomány, elővigyázatosság, innováció”) (2013) c. jelentésében a késedelmes fellépéssel vagy a fellépés elmaradásával összefüggő költségekre vonatkozó esettanulmányokat. <http://www.eea.europa.eu/publications/late-lessons-2>.

keletkezhetne¹⁰. Hasonlóképpen, ha a vízre vonatkozó meglévő uniós jogszabályokat maradéktalanul végrehajtanák, és valamennyi víztest „jó” minősítést kapna, a kombinált éves jótékony hatások legalább 2,8 milliárd EUR-t tennének ki¹¹. Az a tény, hogy a tagállamok között a végrehajtás eredményességét tekintve jelentős különbségek állnak fenn, a belső piac működését is akadályozza (mivel emiatt a vállalkozások számára rendelkezésre álló feltételek nem egyenlők).

Másodsorban az uniós környezetvédelmi célkitűzések teljesítésének elmaradása befolyásolja a nemzeti hatóságok és az EU **hitelességét** a polgárok szemében. A környezet terén a kötelezettségszegések, a petíciók és a panaszok nagy száma¹², valamint a kezelésük terén mutatkozó kihívások tükrözik, hogy a környezetvédelmi vívmányok végrehajtása nem megfelelő mértékű. Bár el kell ismerni, hogy a nemzeti bíróságok és a nemzeti környezetvédelmi hatóságok – amelyek az uniós jog végrehajtásáért elődegesen felelősek – tettek erőfeszítéseket a környezetvédelmi szabályok végrehajtása és az azokkal kapcsolatos jogérvényesítés érdekében, ez nem volt elegendő a végrehajtási hiányosságok felszámolására. Ebben az összefüggésben azt is meg kell jegyezni, hogy habár egyes tagállamok és régiók kiemelkedően előrehaladtak a környezetvédelmi vívmányok végrehajtásában, mások – időnként jelentős mértékben – lemaradtak.

2. A STRATÉGIAI ÉS ÁTFOGÓ MEGKÖZELÍTÉS SZÜKSÉGESSÉGE

Habár a végrehajtás elsősorban a tagállamok felelőssége, a Bizottság a Szerződések őreként felelős az Európai Unió által elfogadott jogszabályok alkalmazásának ellenőrzéséért. A kötelezettségszegési eljárások továbbra is jelentős eszközt jelentenek a jogszabályok megfelelő végrehajtásának biztosításában, és több éve indulnak célzott fellépések a tagállamok általi megfelelés erősítése érdekében, különösen a végrehajtás terén elégtelen eredményeket mutató területeken. Ilyenre került sor többek között a hulladék- és a vízgazdálkodás területén is. Az ilyen koncentrált fellépések alapvetően fontosak, és folytatódni fognak, ugyanakkor rendszerszintű megközelítésbe kell integrálni őket, melynek célja az ágazatközi megközelítés elősegítése, átfogó kép biztosítása az eredményekről és kihívásokról, valamint a nem csupán technikai, hanem politikai figyelmet is érintő prioritások mértékének és kiterjedésének meghatározása.

Egy ilyen stratégiai és átfogó megközelítés – amely jelenleg nem létezik – lehetővé tenné, hogy a Bizottság a végrehajtás hiányosságainak alapvető okait hamarabb, a tagállamokkal partnerségben tárja fel és orvosolja. Az elemzés alapján a Bizottság technikai

¹⁰ Környezetvédelmi Főigazgatóság, 2011. *Az uniós jogszabályok végrehajtása a zöld növekedés érdekében* A BIO Intelligence Service által készített tanulmány, amelyben szerepel a tagállamonkénti részesedés a munkahely- és bevételekteremtés terén, lásd:

<http://ec.europa.eu/environment/waste/studies/pdf/study%2012%20FINAL%20REPORT.pdf>

¹¹ Európai Parlament Kutatószolgálat, 2015. *Water Legislation: Cost of Non-Europe Report* (Vízügyi jogszabályok – Jelentés az európai szintű szabályozás hiányából fakadó költségekről). Lásd [http://www.europarl.europa.eu/thinktank/en/document.html?reference=EPRS_STU\(2015\)536369](http://www.europarl.europa.eu/thinktank/en/document.html?reference=EPRS_STU(2015)536369)

¹² COM (2015) 329 final, Az uniós jog alkalmazásának ellenőrzése, 2014. évi éves jelentés; http://ec.europa.eu/atwork/applying-eu-law/docs/annual_report_32/com_2015_329_hu.pdf, 8. o.: a 2014-ben nyilvántartásba vett 3715 új panasz közül 508 vonatkozott a környezetre; 13. o.: a 2014-ben indított 893 kötelezettségszegési eljárás közül 174 vonatkozott a környezetvédelem területére.

szakértelmemmel tudná kísélni a tagállamok saját erőfeszítéseit, és a meglévő uniós források révén célzottabb pénzügyi támogatást tudna nyújtani.

Ez összhangban van a hetedik környezetvédelmi cselekvési programmal, amely a hatékonyabb végrehajtást a kitűzött célok elérését lehetővé tevő tényezőként priorizálja, és arra a szükségletre is választ ad, hogy a tagállamok testre szabott elemzést és támogatást kapjanak, valamint a végrehajtási hiányosságokkal kapcsolatos ismeretek és tudatosság is növekedjen¹³.

3. ELVEK ÉS CÉLKITŰZÉSEK A KÖRNYEZETVÉDELMI POLITIKÁK VÉGREHAJTÁSÁNAK FELÜLVIZSGÁLATA TERÉN

A környezetvédelmi politikák végrehajtása felülvizsgálatának (*Environmental Implementation Review, EIR*) átfogó célja a meglévő környezetvédelmi politikák és jogszabályok által kitűzött célok elérésének támogatása, a tagállamok számára biztosított **egyenlő bánásmód** szavatolása mellett. A meglévő, elfogadott szakpolitikákban és szabályokban meghatározott célkitűzések olyan **referenciakészletet** jelentenek, amelynek tükrében ellenőrizhető a végrehajtás előrehaladása.

A felülvizsgálatnak **inkluzívnak** és **részvételi jellegűnek** kell lennie. A tagállamok ösztönzést kapnak arra, hogy vonják be az érintett érdekelteket – például a magánszférát és a civil társadalmi szervezeteket, illetve a kormányzati szinteket – a fő végrehajtási hiányosságok és a megoldási lehetőségek megvitatásába.

A felülvizsgálatot **rugalmassá** teszi először is az, hogy a Bizottság általi értékelésben figyelembe veszi az adott tagállam előtt álló kihívásokat, másodsorban pedig annak maradéktalan elismerése, hogy a tagállamok megválaszthatják a végrehajtás módját és eszközeit, amennyiben fellépéseik hozzájárulnak a környezetvédelmi vívmányok és szakpolitikák közös célkitűzéseinek eléréséhez.

Ez a kezdeményezés **szinergiát fog alkotni** a környezetvédelmi politikák végrehajtásával kapcsolatos meglévő tevékenységekkel. A kitűzött célok olyan információkon és adatokon fognak alapulni, amelyeket már korábban összegyűjtött a Bizottság (Eurostat, Közös Kutatóközpont), az Európai Környezetvédelmi Ügynökség, a Gazdasági Együttműködési és Fejlesztési Szervezet stb. és a hivatalos nemzeti források. Hasonlóképpen a Bizottság által a meglévő környezetvédelmi jogszabályok tekintetében végzett különböző célravezetőségi vizsgálatok – köztük a környezetvédelmi jelentéstételre vonatkozó vizsgálat – megállapításait és a jövőbeli jogalkotásai javaslatok hatásvizsgálatait is felhasználják a felülvizsgálat során.

A környezetvédelmi politikák végrehajtásának felülvizsgálatát a Bizottság tehát a következők érdekében végzi el:

¹³ Az Európai Parlament és a Tanács 2013. november 20-ai 1386/2013/EU határozata a „Jólét bolygónk felélése nélkül” című, a 2020-ig tartó időszakra szóló általános uniós környezetvédelmi cselekvési programról. (hetedik környezetvédelmi cselekvési program) Lásd: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/PDF/?uri=CELEX:32013D1386&from=HU>

- annak információkon alapuló és átfogó bemutatása, hogy az egyes tagállamok helyzete milyen a környezetvédelmi politikák fő végrehajtási hiányosságait tekintve, olyan referenciamutatók alapján, amelyek tükrözik az uniós környezetvédelmi jogszabályokban megállapított meglévő, elfogadott szakpolitikai célkitűzéseket és kulcsfontosságú kötelezettségeket;
- az egyes tagállamokkal folytatott strukturált párbeszéd lehetőségének megteremtése a végrehajtási hiányosságok kezelése terén elért eredmények és kihívások, valamint a szükséges fellépések tekintetében;
- testre szabott támogatás nyújtása a tagállamoknak az uniós környezetvédelmi vívmányok és szakpolitikák végrehajtásának javítása érdekében;
- az EU-ban a szabályok betartásán alapuló kultúra megerősítése a környezetvédelmi szakpolitikák terén;
- az uniós intézmények közötti, a horizontális kihívásokra, lehetőségekre és a végrehajtási hiányosságok további visszaszorítását célzó lehetséges megoldásokra irányuló politikai viták és tanácskozások megalapozása; a bevált módszerek és közös problémák beazonosítása és megosztása, valamint az EU-ban felgyülemlett tapasztalat lehető legjobb felhasználása, továbbá az érdekelttel teljes skálájával való együttműködés a végrehajtási hiányosságok kezelése érdekében.

4. A KÖRNYEZETVÉDELMI POLITIKÁK VÉGREHAJTÁSA FELÜLVIZSGÁLATÁNAK CIKLUSA

Első lépésként két évente **országspecifikus jelentések** készülnek, amelyek az egyes tagállamok környezetvédelmi jogszabályai és szakpolitikái tekintetében a fő témákra koncentrálnak. Az első rész olyan tematikus területekkel foglalkozik, mint a körforgásos gazdaság, az erőforrás-hatékonyság és a hulladékgazdálkodás; a biológiai sokféleség, a tengeri környezet védelme, a talajvédelem, a környezetbarát infrastruktúra és a természeti tőke felbecslése; a levegőminőség, a vízminőség és -gazdálkodás, a vegyi anyagok és a fenntartható városok. A második rész a kereteket és a végrehajtási eszközöket taglalja, ideértve az igazgatási kapacitás minőségét, a megfelelőségbiztosítást, az igazságszolgáltatáshoz és jogorvoslathoz való hatékony hozzáférés mechanizmusait, a környezeti információkhoz való hozzáférést, ismereteket és bizonyítékokat; a környezetvédelmi adózást, a környezetvédelmi szempontból káros támogatások felszámolását, a zöld közbeszerzést és beruházásokat. A jövőben az éghajlatváltozás mérséklésének és az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodásnak a kérdését – mint átfogó problémát – valamennyi tematikus területen belül kezelni kell.

E jelentések rávilágítanak majd az uniós környezetvédelmi vívmányok és szakpolitikák végrehajtása terén az egyes tagállamokat érő fő kihívásokra és az elért eredményekre, és javaslatot tesznek a lehetséges jövőbeli lépésekre. A jelentések a Bizottság és az egyes tagállamok között zajló, a környezetvédelmi politika végrehajtására és más szakpolitikai területekre történő integrálására irányuló meglévő tematikus bilaterális munkán fognak alapulni, melyhez további iránymutatást nyújtanak majd. Keretet biztosítanak e bilaterális, **az adott tagállamra vonatkozó párbeszédnek** és az ágazati megfelelés előmozdítását célzó fellépésekhez a Bizottság és az érintett tagállam között. A Bizottság a jelentések véglegesítése

előtt azok helytálló voltának biztosítása érdekében konzultál a tagállamokkal. A jelentéseket a Bizottság általi elfogadásukat követően nyilvánosságra hozzák.

A fentiekben vázoltakon alapuló második lépés a több tagállamra is jellemző, jelentős végrehajtási hiányosságokra vonatkozó magas szintű megbeszélések keretének létrehozásából fog állni. A 28 országspecifikus jelentés fő megállapításait kísérő dokumentumban összegzik, melyet a jelentésekkel együtt tesznek közzé. A megállapítások jelentőségétől függően a Bizottság **vitaindító dokumentumokat** készít, hogy a Tanáccsal tovább elemezzen bizonyos, számos tagállam szempontjából releváns, különös figyelmet és erőfeszítést kívánó témákat. E vitaindító dokumentumokat benyújtják a Tanácsnak az e kérdésekre vonatkozó megközelítésekre, tapasztalatokra és bevált módszerekre vonatkozó véleménycsere érdekében, különösen, ha azok a környezetet és a versenyképességet érintő, határokon átnyúló hatást is kifejtenek.

A Bizottság emellett tájékoztatja az Európai Parlamentet a legfontosabb horizontális megállapításokról, megfelelően figyelembe véve annak a Szerződésekben meghatározott felügyeleti szerepét. A Bizottság együttműködik a Régiók Bizottságával ugyanezen legfontosabb horizontális megállapítások vonatkozásában a specifikus fellépések tudatosítását célzó, a helyi és regionális képviselőkkel való együttműködés érdekében¹⁴. A párbeszédnek eredményeit felhasználják az EIR ciklusaira vonatkozó nyomon követések során is.

A második ciklustól kezdődően a **Bizottság jelentést tesz** a végrehajtás terén elért haladásról, többek között az előző ciklus következtetéseinek nyomon követéseként.

5. VÁRHATÓ ELŐNYÖK

Az EIR a jogérvényesítés kiegészítéseként javítani kívánja a környezetvédelmi politika és jogszabályok megvalósításának hatékonyságát és eredményességét. E megközelítés egyértelmű előnye, hogy **megelőző jelleggel és átlátható módon** tud kritikus kérdéseket felvetni és potenciálisan strukturális megoldásokat kínálni, bizonyos esetekben azelőtt, hogy a megfelelés tekintetében megállapított határidő lejárna, és jogérvényesítésre lenne szükség. Döntő szerepet játszik a Bizottság jogérvényesítésre vonatkozó megközelítésének meghatározásában, ha megfelelő információkkal rendelkezik a tagállamoknak a végrehajtási hiányosságok alapvető okaira irányuló rendszerszintű fellépéseivel és azok hatékonyságával kapcsolatban. A hatékonyabb végrehajtás növeli a polgároknak az uniós környezetvédelmi jog iránti bizalmát, erősíti a tagállamok közötti kölcsönös bizalmat, és egyenlő feltételeket teremt a belső piacon tevékeny gazdasági szereplők számára¹⁵. Emellett a szabályozás javítása a végrehajtást is javítja: minél hatékonyabbak a meglévő szabályok a kitűzött célok elérése

¹⁴ Például a Régiók Bizottsága és a Bizottság által létrehozott környezetvédelmi együttműködési technikai platformon keresztül, amelyet a hetedik környezetvédelmi cselekvési program említ, 189. o., <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/PDF/?uri=CELEX:32013D1386&from=HU>

¹⁵ Például az egyenlőtlen feltételek a jogszabályoknak megfelelő hulladékkezelést végző, valamint a hulladékot illegálisan exportáló vállalatok között. Lásd: The costs of not implementing the environment acquis (A környezeti vívmányok végrehajtásának elmaradásáért fizetett ár), (COWI 2011) http://ec.europa.eu/environment/enveco/economics_policy/pdf/report_sept2011.pdf, 67. o.;

tekintetében, annál kevésbé szükséges a szabályozási beavatkozás a meglévő szabályok felülvizsgálata vagy továbbiak elfogadása érdekében.

A tagállamok lehetőséget kapnak a **bevált módszerek megosztására** és az ismeretek és szakértelem egymás közötti cseréjére, hogy megküzdjenek saját környezetvédelmi kihívásaikkal. A közös környezetvédelmi kérdéseket egyértelműen beazonosítják, és adott esetben közösen keresnek rájuk megoldást. Általánosságban az ismeretek mélyítése javítja az EIR eredményeinek elfogadását és támogatását. Az egyes tagállami erőfeszítések átfogó bemutatása lehetőséget teremthet az egymástól való tanulásra. Ez ugyanakkor hozzájárul az uniós források célzottabb felhasználásához is, javítva a felhasználási arányt, és rávilágít az intelligens beruházási politikák valós szükségleteire és prioritásaira. Ezen túlmenően a tagállamok által az őket érő kihívások leküzdése terén tett erőfeszítések, valamint a szükséges intézkedések költségei és előnyei láthatóbbakká válnak az érdekeltek és a nyilvánosság számára.

A Bizottság lehetőséget kap a környezetvédelmi politikák végrehajtásával kapcsolatos problémák lehetséges **rendszerszintű megoldásainak** meghatározására és arra, hogy már korábbi szakaszban felhívja ezekre a figyelmet, továbbá az uniós jog alkalmazásához kapcsolódó megelőző jelleg erősítésére. Ez lehetővé teszi a tagállamoknak annak hatékonyabb előrejelzését, hogy mely területeken válhatnak korrekciós fellépések szükségessé, az EU működéséről szóló szerződés¹⁶ 191. cikkében foglalt közpolitikai elveknek megfelelően. Az EIR megfelelőbb betekintést biztosít abba, hogy a nemzeti hatóságok milyen kihívásokkal szembesülnek az uniós jog alkalmazása során, ez pedig hasznos lehet meglévő jogszabályok felülvizsgálata vagy újak előterjesztése során is. A kezdeményezés javítja a Bizottság számára már rendelkezésre álló adatok felhasználását, mivel szükségessé teszi a meglévő információk célzottabb, országspecifikus összegyűjtését és értékelését. Emellett a szabályoknak való megfelelés ellenőrzésére irányuló kezdeményezés¹⁷ eredményei nyomán a jövőben valószínűleg javul a rendelkezésre álló, környezettel kapcsolatos adatok minősége. Végezetül pedig e felülvizsgálat teljes áttekintést biztosít a végrehajtást nehezítő fő kihívások tekintetében.

6. KAPCSOLAT MÁS KEZDEMÉNYEZÉSEKKEL

Az EIR kapcsolódik a végrehajtásra vonatkozó tevékenységek és kezdeményezések tágabb köréhez is. A környezeti témák széles skáláját lefedi; ezek egy része elősegíti olyan országspecifikus ismeretek előállítását, amelyek relevánsak lehetnek az **európai szemeszter folyamatában**, és hatékonyabbá teszik a párbeszédet és a bevált módszerek megosztását a növekedési és foglalkoztatási menetrend szempontjából jelentős, specifikus környezetvédelmi

¹⁶ Az EUMSZ 192. cikkének (2) bekezdése: „Az Unió környezetpolitikájának célja a magas szintű védelem, figyelembe véve ugyanakkor az Unió különböző régióinak helyzetében mutatkozó különbségeket. Ez a politika az elővigyázatosság és a megelőzés elvén, a környezeti károk elsődlegesen a forrásuknál történő elhárításának elvén, valamint a »szennyező fizet«-elven alapul.”

¹⁷ Monitoring and reporting of environment legislation - The Fitness Check on Monitoring and Reporting (A környezetvédelmi jogszabályok nyomon követése és az ezekkel kapcsolatos jelentéstétel – a nyomon követés és a jelentéstétel célravezetőségi vizsgálata). Lásd: http://ec.europa.eu/environment/legal/reporting/fc_overview_en.htm

témák tekintetében. Emellett az EIR hozzájárul a közigazgatás minőségével – amely a környezetvédelmi jogszabályok hiányos végrehajtásának egyik oka – kapcsolatos ismeretek növeléséhez, összhangban a szemeszter keretében a közigazgatás minősége tekintetében végzett szélesebb körű vizsgálattal.

A **minőségi jogalkotásra** irányuló menetrenddel¹⁸ összhangban a kezdeményezés hangsúlyozza a meglévő jogi és szakpolitikai kötelezettségvállalások végrehajtásának szükségességét. Az EU megfelelően kidolgozott környezetvédelmi szakpolitikai kerettel rendelkezik, amely számos irányelvből és más „puha” szakpolitikai célból és célkitűzésből áll, melyek megvalósítása ágazati alapon történik. Az EIR az egyes tagállamokban a végrehajtás terén fennálló kulcsfontosságú problémákat kívánja rendszerszinten megvizsgálni, elősegítve a szakpolitikai koherenciát. Az EIR a minőségi jogalkotáshoz is hozzájárul, bizonyítékot szolgáltatva a meglévő eszközök gyakorlati működéséről az esetleges korrekciós intézkedések előkészítése érdekében.

Az EIR a környezetvédelmi jelentéstétel célravezetőségi vizsgálatával is összefüggésben áll, melynek célja az egységesebb, koordinált fellépés biztosítása a végrehajtásra és megfelelésre vonatkozó információk jelentése során. E célkitűzés az EIR során is előnyös lesz, mivel releváns információkat nyújt a végrehajtás szintjéről és arról, hogy milyen messze van még a célértékek teljesítése, ez pedig a tagállamokkal folytatott párbeszéd és fellépések kiinduló pontjaként szolgál. Emellett támogatja a proaktív megközelítést az EIR folyamán, mivel információkat ad a szabályok jövőbeli be nem tartásából fakadó kockázatokról, így lehetővé téve, hogy megfelelő időben szülessenek megoldások a problémákra. A nyilvánosságnak a környezetvédelmi információkhoz, **az igazságszolgáltatáshoz való hozzáférés** és a szerepvállalás révén való részvétele elengedhetetlen a végrehajtás szempontjából. Ugyanilyen fontos a **megfelelés biztosítása**, vagyis a hatóságok közös fellépései a megfelelés előmozdítása és a vállalkozásokkal való együttműködés terén a jogsértések megelőzése érdekében, továbbá a vállalkozások ellenőrzése és a megfelelés nyomon követésének más formái révén a jogsértések feltárását illetően, valamint az azokra jogérvényesítés útján való reagálás formájában. Az EIR e témák mindegyikét lefedi, biztosítva a maradéktalan egységességét.

7. KÖVETKEZTETÉS ÉS KITEKINTÉS

E közlemény felvázolja azt a folyamatot, amely bizonyítja a Bizottságnak a környezetvédelmi politika és jogszabályok hatékonyabb végrehajtása melletti megújult elkötelezettségét. A cél az átláthatóbb és inkluzívabb munkavégzés annak biztosítására, hogy a meglévő környezetvédelmi szabályok és politikák hatékonyabban, más releváns szakpolitikai területekkel szoros koordinációban valósítsák meg a fontos társadalmi célkitűzéseket.

Ennek érdekében a Bizottság országjelentéseket tesz közzé, amelyeket folyamatosan fejleszteni fog. A Bizottság ugyanakkor egymagában nem tud eredményeket elérni. E folyamat az érintett uniós intézmények, a tagállamok és más szereplők részéről is közös

¹⁸ A minőségi jogalkotásról szóló közlemény, 2015. május 19., (COM(2015)215), http://ec.europa.eu/smart-regulation/better-regulation/documents/com_2015_215_en.pdf

kötelezettségvállalást igényel. A kétévenkénti országjelentések elkészítése nem ró többletterhet a tagállamokra, és **nem keletkeznek új jelentéstételi kötelezettségek** sem. E folyamat hozzáadott értéke és a fent említett, várt jótékony hatások mértéke végső soron attól függ majd, hogy a nemzeti hatóságok a folyamat nyomán milyen intézkedéseket hoznak. Ennek elősegítése érdekében a Bizottság továbbra is folytatja technikai szintű közreműködését a különböző munkacsoportokban, amelyek a vízhez, a hulladékhoz, a természethez, a levegőhöz vagy az ipari tevékenységekből származó kibocsátásokhoz kapcsolódó ágazati kérdésekkel foglalkoznak.